

Referat

Til
Teknologirådet

Fra
Sekretariatet

Dato
Oslo, 03.08.2015

Møte i Teknologirådet

Tid: 19. juni 2015 kl. 1000-1500
Sted: Teknologirådet, Kongens gate 14, Oslo

Til stede:

Siri Hatlen, Andy Booth, Ola Dale, Ragnar Fjelland, Randi Haakenaasen, Reid Hole, Cathrine Holst, Cecilie Mauritzen, Christine Meisingset, Shazhad Rana, Edina Ringdal og Silvija Seres

Forfall:

Odd Roger Enoksen, Håkon Wium Lie og Bent Sofus Tranøy

Fra sekretariatet:

Tore Tennøe, Marianne Barland, Jon Fixdal, Hilde Lovett, Robindra Prabhu og Ingvild Østraat

Vedtaksaker

V-sak 09.15 Godkjenning av innkalling og dagsorden
Innkalling og dagsorden ble godkjent.

V-sak 10.15 Godkjenning av referat
Referat fra møtet 18. mars 2015 ble godkjent med mindre endringer.

V-sak 11.15 Prosjektforslag: Livslang lærling

Prosjektforslaget «Livslang lærling» ble presentert på rådsmøtet i mars. Rådet vurderte forslaget som tematisk interessant, men med behov for ytterligere konkretisering. Sekretariatet ble bedt om å komme tilbake med en ny versjon av forslaget på møtet i juni. Marianne Barland orienterte kort om det bearbejdede prosjektforslaget i henhold til utsendt notat.

Sekretariatet foreslo at prosjektet bør fokusere på læring og kompetanse hos dem som allerede er i arbeidslivet, og ikke på utdanningssystemet. Ny teknologi endrer arbeidsdagen i mange yrker, og mange arbeidsoppgaver som nå gjøres av mennesker vil bli gjort helt eller delvis av maskiner i fremtiden. Dermed vil kompetansebehovet til de som allerede er i arbeid bli endret i årene som kommer, og det vil være en viktig oppgave å legge til rette for løpende utdanning gjennom yrkeskarrieren.

Barland pekte på tre interessante trender:

- 1) Læringsteknologi som MOOCs gir tettere samarbeid mellom bedrifter og utdanningsinstitusjoner
- 2) Det oppstår nye aktører og prosesser for godkjenning av kunnskap, for eksempel gjennom kompetansebaserte sertifikater i samarbeid med industrier og bransjer.
- 3) Fleksible og nettbaserte mikrokurs gjør det enklere å formalisere også mindre opplærings- og kompetansehevingstiltak. Dette gjør det lettere å kombinere arbeid og utdanning.

Sekretariatet foreslår at det settes i gang et forprosjekt som utforsker følgende spørsmål:

- Hvordan kan ny teknologi bidra til å tilby kontinuerlig opplæring og kompetanseheving på arbeidsplassen?
- Hvordan kan man håndtere utfordringene knyttet til vurdering og godkjenning av kompetanse ved bruk av ny teknologi, utenom utdanningsinstitusjonene?
- Vil man få mindre behov for komplette fagutdannelse og universitetsgrader før man entrer arbeidslivet? Kan vi se for oss at man bygger f.eks. en bachelorgrad ved å samle kursbevis og badges mens man er i arbeid?
- Kan det bli bedre samsvar mellom kompetansen i befolkningen og kompetansebehovet hos arbeidsgivere ved å etablere nye strukturer for opplæring og vurdering av kompetanse?

Etter diskusjon i rådet, sammenfattet rådsleder med at det er fornuftig med et forprosjekt som kan gjøre opp en kunnskapsstatus og komme frem til de viktigste spørsmålene en ekspertgruppe skal adressere. Imidlertid kan sekretariatets forslag til avgrensning virke for rigid. Hun konkluderte med at dette er et prosjekt rådet vil følge tett, og at det bør behandles igjen av rådet i løpet av høsten.

Drøftingssaker

D-sak 04.15 Budsjett og økonomiske utsikter

Tore Tennø orienterte om økonomi og utsikter for høsten ut fra utsendt budsjett. I tråd med vedtak på forrige rådsmøte gjennomføres det stram budsjettstyring, og utgiftene holdes nede. I tillegg er eksterne inntekter fra EU-prosjekter noe høyere enn forventet. Det ligger derfor an til en viss styrking av egenkapitalen.

Teknologirådets andel av eksternt finansierte prosjekter er på vei mot en normalisering etter å ha ligget på et høyt nivå i flere år. Det, sammen med økte pensjonskostnader og generell lønns- og prisstigning, gjør at det likevel kan bli vanskelig å opprettholde dagens antall faste stillinger fremover.

Saken er nå aktualisert ettersom én av Teknologirådets fem prosjektledere har sagt opp sin stilling. Det vurderes per nå ikke som økonomisk forsvarlig å erstatte vedkommende før regjeringen legger frem sitt forslag til statsbudsjett for 2016. Dette gir en reduksjon i prosjektlederkapasitet på 20 %, noe som vil få konsekvenser for fremdriften i planlagte prosjekter.

Det var bred enighet i rådet om at Teknologirådet allerede er på et sårbart minimum i antall fast ansatte og kjernekompetanse, og at det bør søkes forståelse hos bevilgende myndigheter for sammenhengen mellom faste ansettelser og kvalitet, produktivitet og uavhengighet.

Direktøren vil komme tilbake til rådet med en oppdatert status og halvårsregnskap på møtet 15. september.

D-sak 05.15 Ny EU-søknad: Involvering av lekfolk på nett

Teknologirådet er med i kjernegruppen for en søknad til EU-kommisjonen på € 4 millioner om «On-line mechanisms for knowledge-based policy advice». Frist er 15. september. Tore Tennø orienterte om søknaden, og at det er valgt å satse på denne blant annet fordi den gir anledning til å «utvikle nye IKT-baserte metoder for å involvere lekfolk», som er et mål i Teknologirådets strategi.

Rådet var positive til deltakelse i denne prosjektsøknaden, og ga innspill til momenter det er viktig å ha med i utformingen av prosjektet.

Orienteringssaker

O-sak 08.15 Pågående prosjekter og formidling

Tore Tennø viste til de utsendte statusrapportene, og orienterte særskilt om to områder hvor Teknologirådets arbeid i løpet av våren og forsommeren har fått synlige resultater; innen helsepolitikken og for nærpolitireformen.

Regjeringen sendte i mai *Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet* (Meld. St. 26 (2014–2015)) til Stortinget. Regjeringen er tydelig på at den vil utnytte mulighetene i mobil helseteknologi, og legger vekt på flere momenter fra Teknologirådets kortrapport om mobil helse for kronikere, bla behovet for nye insentiver og finansieringsordninger, og at helsevesenet bør kunne ta i mot og lagre personlige helsedata fra innbyggerne.

Teknologirådet har spilt inn til Justiskomiteen på Stortinget at det er uheldig at regjeringens forslag til politireform – *Nærpolitireformen* (Prop 61 LS (2014–2015) – har få konkrete tiltak og vurderinger som kan gi politiet det teknologiløftet det trenger, noe som også ble tatt opp i en sak på Dagsrevyen 24. mai. Et flertall på Stortinget bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre kom i slutten av mai til enighet om Nærpolitireformen, og ba regjeringen om å «sikre at politiet utover Merverdiprogrammet tar i bruk IKT og digitale hjelpemidler, også ved publikumskontakt».

Siri Hatlen kommenterte at Teknologirådet er gode på timing av saker i forbindelse med viktige prosesser, og at hun er fornøyd med å se at organisasjonen ligger i forkant.

O-sak 09.15 Kunstig intelligens – hva er utsiktene?

Professor Jim Tørresen fra UiO har gitt ut bok om kunstig intelligens, og var invitert til å snakke om temaet. Teknologirådet har pågående prosjekter som omhandler 3D-printing, prediktive algoritmer, maskinlæring og «cognitive computing» innen eksempelvis helse, politi og ny industri, og kunstig intelligens er derfor et interessant tema for rådet.

På spørsmålet om hvem som er smartest – maskin eller menneske – svarte Tørresen at maskiner i dag er mye flinkere enn oss til ganske mye, som å lagre og sortere data. Men mens maskinen er programmert til én bestemt oppgave, er menneskene mer allsidige.

Flere har i det siste tatt opp farene ved kunstig intelligens. Tørresen mener at eventuell fare ligger i at systemene får for mye autonomi til å fatte sine egne beslutninger, og i interaksjonen mellom autonome systemer med ulike oppgaver. Innlegget ble fulgt av en engasjert utveksling mellom rådsmedlemmene og professor Tørresen.

O-sak 10.15 Møte med Nærings- og fiskeridepartementet

Rådsleder Siri Hatlen orienterte om styringsmøtet med NFD den 21. mai.

NFD innledet møtet med å si at departementet ønsker en ryddig styringsdialog med Teknologirådet. En konsekvens av dette er at Forskningsrådet ikke lenger deltar på NFDs årlige styringsmøter med Teknologirådet, men at de får en kopi av referatet, og for øvrig har sin egen styringsdialog hva gjelder sitt begrensede ansvar for Teknologirådet.

Siri Hatlen kunne rapportere at NFD er tilfreds med styringsdialogen med Teknologirådet, og at departementet mener at årsmeldingen gir en god beskrivelse av Teknologirådets mål og resultater. Departementet presiserte i møtet at det ikke legger føringer på rådets faglige prioriteringer.

Rådsleder informerte i styringsmøtet om at Teknologirådets aktivitetsnivå er høyt i forhold til de ressurser som er til rådighet. Teknologirådet opplever stor interesse fra politikere, publikum og media for våre strategiske satsinger, spesielt innen mobil helse, smart politi og fremtidens arbeidsliv. Rådet har dessuten styrket relasjonen til Stortinget og tatt europeisk lederskap.

Forholdet til NFD og NFR oppleves av rådsleder som ryddig og konstruktiv, og den løpende dialogen er styrket det siste året. NFR og Teknologirådet gjennomfører for tiden et samarbeidsprosjekt om fremtidstenkning i Norge.

I evalueringen fra 2011 karakteriseres Teknologirådet som "et resultatorientert råd med god ressursutnyttelse". Samtidig etterlyses økte ressursrammer. NFD løftet for 2015 Teknologirådets grunnbevilgning med én mill. kroner. Rådsleder Siri Hatlen fremhevet i styringsmøtet at mye av veksten likevel spises opp av lønns- og prisveksten, økte pensjonskostnader m.m., og at en videre opptrapping av budsjettet vil være viktig for å utvikle Teknologirådet videre.